

valgret ved folketingsvalg, sådan som vi kender det i en del tyske delstater.

Med formuleringen er der også skabt mulighed for, at valgretsaldere kan sættes ned til f.eks. 15, 16 eller 17 år, selv om valgbarhedsaldere fortsat er 18 år, svarende til myndighedsaldere. Herefter ville argumentet om, at man ikke kan sætte valgretsaldere ned, fordi man ikke bør være valgbar, før man er myndig, ikke længere eksistere.

Når der i stk. 4 og 5 anvendes udtrykket »straffes« og ikke den nuværende formulering, »er straffet«, indebærer det, at der alene refereres til en lovovertrædelse, der fører til straf efter, at vedkommende er valgt. Hvis en person har begået en lovovertrædelse og er blevet straffet herfor samt har udstået straffen, er det udelukkende vælgernes afgørelse, om vedkommende skal vælges. Valgbarheden skal derfor ikke prøves i disse tilfælde. Vælgernes afgørelse er endelig, idet vælgerne må forventes at kende til lovovertrædelsen og straffen.

Ifølge den nye bestemmelse er det i øvrigt ikke muligt at foretage indskrænkninger i valgretten, jf. den nuværende § 29, stk. 1.

Endelig indebærer paragraffen, at den nuværende grundlovs krav om »fast bopæl i riget« bortfalder, jf. i øvrigt 2. afsnit i de almindelige bemærkninger.

Til § 26

Muligheden for folkeafstemninger findes kun i begrænset omfang i den danske grundlov og er først og fremmest indført i et forsøg på at sikre, at udviklingen ikke går for hurtigt. Det gælder i forbindelse med grundlovsændringer, suverænitetsafgivelse, mindretalsbeskyttelse for en tredjedel af Folketinget og valgretsaldere nedsættelse.

Den foreslåede bestemmelse sikrer, at der er mulighed for at skabe grundlag for en folkeafstemning på et folkeligt initiativ, hvis der står en del mennesker bag anmodningen, samt at der er spørgsmål, som ikke kan komme til folkeafstemning.

Når der er begrænsninger i, hvad der kan sendes til folkeafstemning, skyldes det, at der er spørgsmål af så fundamental betydning, at de kun kan ændres efter en grundlovsprocedure, fordi de er grundlovssikrede. Det gælder menneskerettighederne. Der er også spørgsmål, som kan krænke andre mennesker, og som derfor heller ikke er egnede til at sende til folkeafstemning. Endelig er der spørgsmål, som hvis de blev genstand for folkeafstemning, kunne skabe problemer for det repræsentative demokratis måde at fungere på. Erfå-

ringerne med folkeafstemninger i Californien viser også, at sådanne begrænsninger er hensigtsmæssige.

Til § 27

Kun sproglige ændringer.

Til § 28

En sammenskrivning af de nuværende §§ 35, 36, 37, 39, 40, 48, 49, 50 og 58 og med enkelte ændringer.

Nyformuleringerne indebærer, at folketingsåret indledes i september, dvs. en måned førend i dag. Det betyder, at folketingsarbejdet i praksis kan strække sig over en længere periode end i dag. Den nuværende arbejdsform har sine rødder helt tilbage i 1800-tallet, hvor der var langt mindre at lovgive om, og hvor der også skulle tages hensyn til landbrugssamfundets årsrytme. Folketinget skulle helst ikke holde møder, når bønderne var fuldt optaget af arbejdet på markerne. Derfor indledes folketingsåret med møder i oktober og slutter reelt i juni. Arbejdet i form af møder i Folketinget skal ifølge traditionen være slut inden grundlovsdag, den 5. juni. Selvfølgelig foregår der en masse politisk arbejde, selv om der ikke er møder i Folketingssalen, men folketingsarbejdet ville givetvis blive præget af højere kvalitet, hvis den periode, hvor Folketinget holder møder, blev længere.

Af den foreslåede bestemmelse fremgår også, at Folketinget nedsætter udvalg, og at disse sammensættes efter forholdstal, samtidig med at det fremgår, at der er noget, der hedder partier, hvilket ikke er tilfældet i den nuværende grundlov.

Til § 29

Uændret.

Til § 30

Visse mindre justeringer i forhold til den nuværende § 31, samtidig med at de politiske partier nævnes, idet der samtidig foreslås, at der skal være offentlighed om partiernes og kandidaternes regnskaber.

Til § 31

Visse mindre ændringer af §§ 21 og 41, idet dog proceduren i forbindelse med lovbehandlingen er ændret, så praksis med høring grundlovsfæstes. Det samme gælder den bestemmelse i Folketingets forretningsorden, som SF fik gennemført i 2000, og som indebærer, at der skal gå 30 dage fra et lovforslags fremsættelse til dets vedtagelse.